

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3795/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.III.30.131/2024/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő útján (Egri Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Egri Zoltán) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Kúria Gfv.III.30.131/2024/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.167/2023/9-II. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 33.G.40.794/2021/43 számú ítéletére kiterjedő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, üzletrészre vonatkozó tulajdonjog fennállása iránti perben az indítványozó II. rendű alperesként vett részt. Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint a perbeli üzletrész adásvételi szerződések tárgyát képező társaságot „[...] Kávéház” [...] Kft. (a továbbiakban: társaság) elnevezéssel tartják nyilván. Az indítványozó, valamint az I. rendű alperes és az I. rendű felperes 2018. január 22-én üzletrész adásvételi szerződést kötöttek (a továbbiakban: első szerződés), amely szerint az indítványozó eladta, az I. rendű alperes megvásárolta a 212.750.000 forint értékű (74%), míg az I. rendű felperes megvásárolta a 74.750.000 forint névértékű (26%) üzletrészt. A szerződés 2.3. pontja szerint az egyes üzletrészek és a kölcsön átruházása oszthatatlan szolgáltatásnak minősülnek, azokat az eladó kizárólag együtt adja el és a vevők kizárólag együtt vásárolják meg. A szerződés 7.4. pontja szerint, ha csak az egyik vevő teljesíti a fizetési kötelezettségét, a felek tudomásul veszik, hogy a szerződés nem megy teljesedésbe, az eladó pedig megtartja a foglalót és eláll a szerződéstől.
- [3] Az I. rendű alperes mint eladó és a II. rendű felperes mint vevő 2018. január 23-án kötöttek üzletrész adásvételi szerződést (a továbbiakban: második szerződés), amely

szerint utóbbi megvásárolta az I. rendű alperesnek a perrel érintett társaságban meglévő 74% üzletrészt, valamint 130.000 euró tagi kölcsönt összesen 2.100.000 euró vételárért.

- [4] Az indítványozó a 2018. augusztus 13-án kelt és az I. rendű felperesnek címzett levelével elállt az első szerződéstől azzal az indokkal, hogy a szerződésben meghatározott teljes vételár az I. rendű alperes által került megfizetésre, míg az I. rendű felperes a szerződésben rá rótt fizetési kötelezettségét sem egészben, sem részben nem teljesítette. Az I. rendű felperes 2018. augusztus 24-én jogi képviselő útján úgy nyilatkozott, hogy az elállási nyilatkozat hatálytalan, mivel az első szerződésben meghatározott teljes vételár az eladó részére megfizetésre került, az I. rendű felperest terhelő vételár-részt az I. rendű alperes teljesítette.
- [5] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a 2018. január 22-én megkötött üzletrész adásvételi szerződés jogi hatálya fennáll.
- [6] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 33.G.40.794/2021/43. számú ítéletében megállapította, hogy a perbeli társaság 74.750.000 törzsbetéteire jutó 26%-os üzletrészenek az I. rendű felperes a tulajdonosa, míg a 212.750.000 forint törzsbetéteire jutó 74%-os üzletrészenek a II. rendű felperes a tulajdonosa.
- [7] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 16.Gf.40.167/2023/9-II. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy az indítványozó 2018. augusztus 13-án kelt, az első adásvételi szerződés 7.4. pontjára alapított elállása nem volt jogszerű. A szerződésben meghatározott vételár I. rendű alperes általi megfizetésével a vevők valamennyi fizetési kötelezettségüket teljesítették. Az I. rendű alperes általi teljesítést az indítványozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:57. § (1) bekezdése alapján köteles volt elfogadni, mivel a felperes a harmadik személy általi teljesítéshez kifejezetten hozzájárult, és a vételár pénzbeli teljesítése nem volt személyhez kötve, illetve nem igényelt semmilyen képességet vagy szakértelmet. Az I. rendű alperes teljesítését az indítványozó a felperes hozzájárulásának hiányában is köteles lett volna elfogadni, hiszen a szerződés teljesítéséhez az I. rendű alperesnek mint vevőnek nyilvánvaló érdeke fűződött. A másodfokú bíróság az első szerződés 7.4. és 2.3. pontjából nem tartott levonhatónak olyan következtetést, hogy a szerződésben a felek kizárták volna a vevők egymás helyetti teljesítését. Kifejtette, hogy a szerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely csak akkor minősítené szerződésszerűnek a fizetési kötelezettség teljesítését, ha a vevők a rájuk eső vételár-részeket kizárólag maguk fizetnék meg.
- [8] A másodfokú bíróság indokolása szerint miután az I. rendű alperes az első adásvételi szerződésben kikötött teljes vételárat megfizette, helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az indítványozó elállása nem volt jogszerű. Ennek hiányában tehát nem szűnt meg az adásvételi szerződés, az I. rendű alperes és

az I. rendű felperes is megszerezte az üzletrészek tulajdonát és az I. rendű alperes azt a második üzletrész adásvételi szerződéssel továbbruházta a II. rendű felperesre.

- [9] A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra tekintettel utalt arra is, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 373. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel a második üzletrész adásvételi szerződésen lévő aláírás esetleges hibája az eljárás ezen szakaszában nem volt vizsgálható, mert erre az alperesek korábban nem, hanem új tényként csak a fellebbezésben hivatkoztak.
- [10] A Kúria az indítványozó és az I. rendű alperes (a továbbiakban e részben: alperesek) felülvizsgálati kérelme és felülvizsgálat engedélyezés iránti kérelme alapján a felülvizsgálatot a Gfv.III.30.131/2024/3. számú végzésével megtagadta. Végzésének indokolásában mindenekelőtt rámutatott, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet tekintetében a jogvita érdemi eldöntése szempontjából teljesen megegyezett az eljáró bíróságok álláspontja mind az alkalmazott jogszabályi rendelkezések, mind a jogi indokolás tekintetében. A Kúria ezért megállapította, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben. A felülvizsgálat ezért – figyelemmel a Pp. 408. § (2) bekezdésében foglaltakra – kizárt, így a Pp. 409. § (1) bekezdése alapján az indítványozónak engedélyezés iránti kérelmet kellett előterjesztenie.
- [11] A Kúria a felülvizsgálati engedélyezése körében hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálat és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem fogalmilag szoros kapcsolatban kell, hogy álljon a támadott jogerős ítélettel több szempontból is. Mindenekelőtt abban, hogy kizárólag olyan kérdés szolgálhat a felülvizsgálat engedélyezésének alapjául, amelyben maga a támadott jogerős ítélet is konkrétan állást foglalt, és ezt az ítéleti értelmezést lehet a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének céljából, illetve a felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége miatt a felülvizsgálat engedélyezésével vizsgálat alá vonni. Ennek megfelelően a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjára alapított kivételes engedélyezési ok tartalmi kelléke magának az elvi jelentőségű jogkérdésnek az azonosításán, konkrét megfogalmazásán túl annak a bemutatása is, hogy az adott jogkérdésben a jogerős ítélet miként foglalt állást.
- [12] A Kúria megállapította ugyanakkor, hogy az alperesek ezt egyáltalán nem mutatták be, az általuk megfogalmazott kérdések nem feleltethetők meg a jogerős ítéletben foglaltaknak. A jogerős ítélet ugyanis egyáltalán nem tett olyan megállapítást, hogy nem zárható ki a szerződésben a harmadik személy általi teljesítés, és olyat sem, hogy a felek nem állapodhatnak meg abban, hogy a vételárat a vevőknek személyhez kötötten kelljen teljesíteniük. A jogerős ítélet a szerződési szabadság elvének alkalmazhatóságát egyáltalán nem vizsgálta, ellenkezőleg, azt vonta vizsgálat alá, hogy a szerződő felek egyáltalán milyen tartalommal kötöttek szerződést. Ennek vizsgálata körében jutottak az eljáró bíróságok arra az egyező álláspontra, hogy a szerződés 7.4. és 2.3. pontjának tartalmából nem vonható le olyan következtetés,

hogy a szerződésben a felek kizárták volna a vevők egymás helyetti teljesítését. A szerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely csak akkor minősítené szerződésszerűnek a fizetési kötelezettség teljesítését, ha a vevők a rájuk eső vételár-részeket kizárólag maguk fizetnék meg. A jogerős ítélet következtetése szerint a peres felek között létrejött szerződés nem tartalmazott az alperesek által hivatkozott kikötéseket, és ezért tekintette az első szerződést teljesítettnek, nem pedig azért, mert az lett volna az álláspontja, hogy az alperesek által hivatkozott tartalmú megállapodás megkötésére nincs jogi lehetőség.

- [13] A felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott jogkérdésekben egyáltalán nem foglalt állást, az alperesek marasztalása a létrejött szerződés tartalmán, annak a bíróságok általi értelmezésén alapult, nem pedig azon, hogy az eljáró bíróságok álláspontja szerint a szerződéses szabadság elve alapján nem lehetett volna egyébként az alperesek által hivatkozott tartalmú szerződést kötni. A konkrét esetben az eljáró bíróságok kizárólag az első szerződés értelmezése kérdésében foglaltak állást, és abban, hogy az így létrejött szerződési tartalom szerint alapos-e a felperesek keresete. A Kúria ezért megállapította, hogy a másodfokú bíróság a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben érintett körben nem foglalt, nem is foglalhatott állást, következésképp a kérelem vonatkozó hivatkozása nem szolgálhat az engedélyezés alapjául.
- [14] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott döntések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)-(2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azért állította, mert álláspontja szerint a perrel érintett gazdasági társaságban fennálló üzletrészenek tulajdonjogát a bíróságok egy nemlétező, illetve érvénytelen szerződés alapján egy másik félnek ítélték, tehát az indítványozót jogalap nélkül megfosztották tulajdonától. Ennek oka pedig az, hogy a második üzletrész adásvételi szerződést olyan személy írta alá, akinek képviseleti joga nem állt fenn.
- [16] Az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben előadta, hogy „[ö]sszehasonlítható helyzetben vannak mindazon peres felek, akik semmis szerződés alapján kerülnek perbe [...]. E csoporton belül az indítványozó ügyét a bíróság kirívóan eltérően kezelte: míg általánosan elvárható (és a jogbiztonság alapján kötelező), hogy semmis szerződés esetén a bíróság hivatalból észlelje a semmisséget és ennek megfelelő döntést hozzon, addig az indítványozó esetében ez nem történt meg.”
- [17] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét több vonatkozásban állította. Egyrészt azért, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem észlelték az egyik perbeli adásvételi szerződés nyilvánvaló semmisségét, amely „kirívóan önkényes jogalkalmazásnak tekinthető”. Másrészt az eljáró bíróságoknak téves az a jogértelmezése is, amely a Ptk. 6:57. §-ban foglalt diszpozitív jellegű

szabályt lényegében kógensként kezelte, és a felek szerződéses kikötését figyelmen kívül hagyta, amely „oda vezetett, hogy a bíróság a vevők szerződésszegő [...] magatartását lényegében jogszerűnek fogadta el”. Harmadrészt az indítványozó álláspontja szerint a bíróságoknak az előbbiek szerint bemutatott „önkényes jogalkalmazása és nyilvánvaló tévedései olyan súlyosan befolyásolták az ügy kimenetelét”, hogy az eljárás nem tekinthető pártatlannak. E körben hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is.

- [18] Az indítványozó álláspontja szerint a jogorvoslathoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] azért sérült, mert sem a fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság, sem a felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria nem orvosolta az elsőfokú eljárás hibáit.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy a határidőben érkezett indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)-(2) bekezdésének, és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [22] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [23] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben is állította. Az indítványozó ugyanakkor a bírói jogértelmezés hibáját nem közvetlenül az Alaptörvény 28. cikkére alapította, hanem a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban állította. Jóllehet az Alaptörvény 28. cikke önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak {3165/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [31]}, de arra tekintettel, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben

hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére, az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltakat a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelme körében értékelte.

- [24] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben az egyik perbeli szerződés semmisségének észlelésével összefüggésben állította, részben pedig azért, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok egybehangzó döntése önkényes jogértelmezésen alapul.
- [26] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [27] Az indítványozó érvelésére tekintettel az Alkotmánybíróság kiemeli: szakjogi kérdésnek tekinti, hogy a második üzletrész adásvételi szerződés érvénytelensége vizsgálatának volt-e helye, valamint azt is, hogy az eljáró bíróságok a perbeli szerződések kikötéseit milyen tartalommal vették figyelembe, és az ennek alapjául szolgáló anyagi jogi szabályokat helyesen értelmezték-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott gyakorlatának megfelelően a jelen ügyben is azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok az indítványozónak az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveit, valamint a perorvoslati kérelmeiben foglaltakat részletesen megvizsgálták (különös tekintettel az első üzletrész adásvételi szerződés 2.3. és 7.4. pontjának értelmezésével összefüggésben), és részletes indokát

adták annak, hogy az indítványozó által helyesnek vélt értelmezéssel miért nem értenek egyet. Emellett a másodfokú bíróság kellő indokát adta annak is, hogy a fellebbezésben új tényként hivatkozott érvénytelenségi ok vizsgálatának az eljárási szabályok miatt miért nem lehetett helye. Megállapítható ezért, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasa nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok szakjogi jogértelmezésének a helytállóságát vitatja.

[29] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[30] 4. A kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt törvényi kritériumoknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. június 30.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró